

Журавель В. А.

*доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України,
головний учений секретар НАПрН України*

ФОРМИ ВИКЛАДЕННЯ ЗМІСТУ ОКРЕМИХ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ МЕТОДИК РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ

Ключові слова: окрема криміналістична методика; види (рівні) криміналістичних методик; технології побудови окремих криміналістичних методик; форми викладення криміналістичних методичних рекомендацій.

Keywords: private forensic technique; types (levels) forensic techniques; technology to build private forensic techniques; from of presentation forensic guidelines.

Постановка проблеми. Зміст окремих криміналістичних методик може бути надано в трьох формах: описовій, формалізованій і змішаній. Найбільш поширеною є описова форма викладення методичного матеріалу. Вона зустрічається у переважній більшості сучасних підручників, посібників, керівництв тощо. Формалізована форма передбачає викладення рекомендацій (порад) у вигляді відповідних програм розслідування або алгоритмічних схем дій слідчого у тій чи іншій типовій ситуації, що виникає. Це так звані рекомендації прямої дії, що спрямовані слідчому, прокурору, детективу. Змішана форма викладення змісту окремих криміналістичних методик передбачає поєднання як описової, так і формалізованої форми, де остання надається, як правило, у вигляді певних програм розслідування.

Слід зазначити, що останнім часом спостерігається бажання вчених змінити напрям наукового пошуку — від «книжкових методик» до побудови алгоритмів і програм дій слідчого відповідно до типових ситуацій. Так, Р.С. Белкін піддавав критиці «книжкові методики» і наголошував, що рядовий слідчий, який не має достатнього професійного досвіду, в умовах дефіциту часу та екстремальної ситуації не може відтворити у пам'яті десятки сторінок цієї методики як оперативного посібника до дій. Для цього йому потрібні більш лаконічні, чіткі і зрозумілі алгоритми. «Якби кожний автор нової теорії, монографії, — підсумовував він, — завершував свою роботу набором алгоритмів дій з використанням запропонованих новацій, то їх впровадження набувало б реального підґрунтя» [1, с. 127]. На переконання І. О. Возгриня перехід у криміналістичній методиці від описового способу викладення програм розслідування до формалізованих моделей у вигляді алгоритмів послідовності слідчих дій виявляється важливим напрямом удосконалення окремих методик розслідування злочинів [2, с. 63].

Виклад основного матеріалу. Отже, сьогодні можна говорити про існування традиційної описової форми викладення криміналістичних методичних рекомендацій, так званої «книжкової» методики і новаторської у

вигляді відповідних алгоритмів та програм. Водночас сама побудова криміналістичних алгоритмів і програм розслідування як більш високого рівня наукових розробок у цій галузі знань і більш оптимальної форми викладення порад слідчому, детективу, у свою чергу, передбачає необхідність розв'язання цілої низки проблем, серед яких насамперед слід назвати такі. По-перше, визначення понять «криміналістичний алгоритм» і «програма розслідування»; по-друге, з'ясування співвідношення між поняттями «криміналістичний алгоритм», «програма розслідування» і «окрема криміналістична методика»; по-третє, визначення об'єктів, сфери і меж застосування криміналістичної алгоритмізації та програмування.

Щодо визначення та співвідношення понять «алгоритм» і «програма», то вони мають декілька різних за своєю сутністю значень. Так, під алгоритмом найчастіше розуміють систему дій, правил для вирішення конкретного завдання [3, с. 13]. В іншій інтерпретації це — кінцева послідовність загальнозрозумілих приписів, котрі не потребують людської винахідливості і виконання яких дозволяє за визначений час отримати рішення певного завдання з деякого класу завдань [4, с. 19]. Алгоритм також визначають як програму, що зумовлює спосіб поведінки і являє собою систему правил (приписів) для ефективного вирішення завдань [5, с. 18].

Як убачається, саме в цьому приховується причина того, що в криміналістичній літературі нерідко можна зустріти використання понять «алгоритм» і «програма» як синонімів [6, с. 205; 7, с. 2], що не є виправданим. Не заперечуючи того, що поняття «алгоритм» і «програма» мають підґрунтя для певного ототожнення, їх необхідно чітко розрізнити хоча б тому, що термін «програма» має дещо іншу, хоча й схожу зі словом «алгоритм» етимологію. Програма здебільшого визначається як наперед продуманий план (шлях) виконання будь-якої діяльності [3, с. 967]. Вочевидь, що головним значенням поняття «алгоритм» є слово «правило», а поняття «програма» — слово «план». Беручи до уваги, що будь-який план складається з використанням деяких правил, що включають у себе цілком визначену сукупність наукових рекомендацій криміналістики, логічно передбачити, що програма розслідування повинна розглядатися, не інакше як підібраний слідчим або рекомендований наукою «набір» криміналістичних алгоритмів і необхідної типової криміналістично значущої інформації, призначеної для розкриття та розслідування конкретної події злочину.

Таким чином, терміни «алгоритм» і «програма» необхідно розглядати як тісно взаємозв'язані і в той же час відносно самостійні поняття. Ось чому слід погодитись з тими вченими-криміналістами, які вважають, що розглядувані поняття не збігаються, але є близькими і по суті об'єднуються на одному етапі підготовки вирішення тих завдань, котрі існують в слідчій тактиці і методиці розслідування злочинів [8, с. 61]. При цьому слід враховувати, що тлумачення понять «алгоритм» і «програма» залежить не лише від загальноприйнятих уявлень, але й від предмета, а також методів конкретної науки, в якій вони використовуються, у даному разі йдеться про криміналістику.

Враховуючи вищевикладене, у літературі були запропоновані різні визначення поняття «криміналістичний алгоритм». Так, на думку О. С. Шаталова, розглядану категорію доцільно визначати як науково обґрунтований припис щодо виконання в завданому порядку системи послідовних операцій, рекомендованих слідчому, для розв'язання завдань певного типу [9, с. 34]. Г. О. Зорін криміналістичний алгоритм розглядає як систему приписів, заснованих на системі правил, послідовність виконання яких дає позитивний результат, знижує ризикованість, створює максимальну ефективність просторово-часового виконання дії [10, с. 149]. За визначенням інших вчених, криміналістичний алгоритм — це всеохоплююча система залежних від слідчої ситуації слідчих та інших дій, а також їх комплексів, побудованих в оптимальній послідовності на підставі пріоритетів [11, с. 99].

Розглядаючи криміналістичні алгоритми, необхідно враховувати, що їх побудова відбувається на основі повторюваності явищ, наявності в них внутрішніх закономірностей, а саме змінюваності і відносної сталості. При цьому вони мають доволі вузьку, індивідуалізовану сферу застосування, а їх реалізація можлива тільки тоді, коли будь-яке загальне завдання розслідування піддається розчленуванню на складові, більш прості завдання, а якщо це можливо, то й на елементарні одноваріантні операції [9, с. 35]. Іншими словами, без формалізації неможливі алгоритмізація та здійснення наступного етапу вирішення завдань розслідування — програмування [8, с. 61].

Що стосується «програми розслідування», то її характерними рисами і одночасно основними відмінностями від криміналістичного алгоритму є змінюваність і багатоваріантність. На підставі цього програма розслідування може і повинна містити в собі як формалізовані, тобто жорстко детерміновані системи дій, так і неформалізовані криміналістичні знання, наприклад у вигляді певних рекомендацій щодо з'ясування ситуацій, вибору засобів розв'язання типових завдань тощо [12, с. 31; 13, с. 33]. Так, Г. А. Густов розглядає програму розслідування як систему рекомендацій, що включають опис засобів, прийомів, методів їх вирішення, метою якої є надання допомоги працівникам правоохоронних органів в отриманні нових знань по кримінальній справі та організації її розслідування [14, с. 18]. На думку О. С. Шаталова, програма — це рекомендована наукою певна сукупність криміналістичних алгоритмів та іншої необхідної інформації, призначених для ефективного управління слідчою ситуацією під час розслідування злочинів окремих груп, видів і підвидів [9, с. 37]. У такому тлумаченні «програми розслідування» алгоритми виступають одним з найважливіших елементів, що зумовлюють її зміст, а за наявності можливостей створюють передумови для автоматизації окремих процесів.

Виходячи з наведеного, на наше переконання, різниця між планом, програмою та алгоритмом головним чином полягає в ступені формалізованості, об'єктах і сфері реалізації. Так, криміналістичний алгоритм слід розглядати як науково обґрунтований припис щодо виконання лише в завданому порядку системи послідовних операцій, рекомендованих слідчому для розв'язання завдань певного типу, що виникають під час розслідування. При цьому слід

зауважити, що структура алгоритму, тобто наявність кількості відображених у ньому кроків здійснення дій, значною мірою залежить від сфери його застосування. Якщо йдеться про організацію провадження окремої слідчої (розшукової) дії, а в деяких випадках і проведення тактичної операції як комплексу дій (гласних та негласних), то у цій сфері дійсно можуть бути розроблені більш деталізовані алгоритми, що включають максимально можливу кількість варіантів (кроків) здійснення дій, наприклад, з підготовки, встановлення психологічного контакту, викриття необ'єктивних показань, перевірки посилань на алібі тощо. Саме ця обставина зумовлює їх цінність, тобто чим більше варіантів дій, чим детальніше вони прописані, тим вище якість самого алгоритму.

У свою чергу програма розслідування — це певна сукупність як приписів (криміналістичних алгоритмів), так і правил рекомендаційного характеру. У зв'язку із цим вона представлена у відповідному схематичному вигляді, має більш узагальнену структуру порівняно з алгоритмом і за своїм змістом менш формалізована, ніж останній. Різниця між програмою і алгоритмом полягає також й в характері тих завдань, на розв'язання яких вони спрямовані. «Якщо криміналістичний алгоритм розрахований на вирішення певного завдання і має тактичний характер, — звертає увагу В. В. Тіщенко, — то програма розслідування охоплює певний етап розслідування, розрахована на вирішення комплексу тактичних завдань, тобто має стратегічний характер. Якщо алгоритм пропонує вирішення завдання в однозначному напрямі, суворо визначеній послідовності дій, програма повинна містити кілька варіантів, моделей дій залежно від слідчої ситуації, етапу розслідування, позиції учасників розслідування» [15, с. 113]. Крім того, розробка програми розслідування конкретного різновиду злочину як ускладненої наукової абстракції потребує і застосування більш узагальненої інформації, де особливе місце посідають криміналістична характеристика з кореляційними та ймовірно-статистичними зв'язками між її елементами, а також слідча ситуація. «Типові програми розслідування, — зазначали М. О. Селіванов та О. О. Ейсман, — розробляються з урахуванням елементів криміналістичних характеристик злочинів відповідного виду» [16, с. 140]. У цьому плані більшу перспективу викладення методичного матеріалу у вигляді певних програм розслідування об'єктивно мають підвидові методики, оскільки вони найбільше наближені до потреб практики, розроблені на підставі аналізу значного емпіричного матеріалу і саме щодо них можна виокремити найбільшу кількість можливих типових слідчих ситуацій. В той же час методики з високим ступенем абстракції, а це в першу чергу стосується групових (родових, міжвидових, комплексних) методик, можуть зберігати усталену описову форму.

На цю обставину звертає увагу й С. Ю. Косарев, говорячи, що програми розслідування найбільш ефективні при викладенні матеріалу в методиках, присвячених розслідуванню окремих «вузьких» різновидів злочинів. «Викладення матеріалу в криміналістичних методиках з описом відповідних програм, — пише С. Ю. Косарев, — передбачає детальний розклад по пунктах

того, які питання можуть виникати в тих чи інших слідчих ситуаціях і які слідчі та інші дії в цих випадках можливо і доцільно проводити. Програма дій слідчого повинна містити велику кількість пунктів і підпунктів по кожній типовій слідчій ситуації. Але чим крупнішою буде розглядувана група злочинів, тим складніше розробнику методики конкретизувати слідчі ситуації і включити до програми дуже велику кількість питань (пунктів), які є типовими і суттєвими для розслідування досліджуваної групи злочинів. І для укрупнених груп злочинів це лише призведе до формалізації наукових знань та спрощення реального стану справ. Чим більше втрачатиметься «другорядних» деталей, тим більш неконкретною і менш придатною для практичного використання ставатиме така методика. Вона більше підходитиме для використання в навчальних цілях. Ось чому на практиці краще всього програми «працюють» при використанні тих методик розслідування «вузьких» різновидів злочинів, де є можливість виокремити найбільш конкретні слідчі ситуації і запропонувати до них оптимальний перелік дій слідчого» [17, с. 353]. Підсумовуючи С. Ю. Косарев зазначає, що немає сенсу розробляти програми, стосовно розслідування укрупнених груп злочинів. Методики цих різновидів злочинів мають базуватися на високому рівні узагальнення криміналістичних знань і містити в собі лише те головне, що характеризує їх розслідування [17, с. 354].

Щодо планування як специфічної розумової діяльності слідчого і плану розслідування як наслідку цієї діяльності, то його слід розглядати як відповідний документ, у котрому відображено те, що потрібно зробити в певній майбутній перспективі, з тим щоб досягти поставленої мети. На думку Ю. П. Гармаєва та О. Ф. Лубіна «план служить деякою зв'язуючою ланкою між версійним аналізом і процесом збирання доказів. Крім того, план дозволяє особі, яка його складає, порівняти дві криміналістичні моделі: модель злочинної діяльності, наданої у вигляді версій по справі, і модель діяльності з перевірки цих версій. При цьому якість планування прямо залежить від рівня знань слідчого стосовно відповідного виду злочинної діяльності і діяльності з розслідування» [18, с.107]. Тому програми та алгоритми розроблені в криміналістиці в плані здійснення конкретного кримінального провадження відіграють роль найбільш раціональних засобів реалізації того, що в ньому передбачено. Вони виступають для слідчого своєрідними орієнтирами, на які він має спиратися при складанні оптимального плану розслідування.

Ще одне питання, яке підлягає з'ясуванню, полягає в тому, що побудова алгоритмічних схем, реалізація програмування розслідування можлива за умов визначення типових слідчих ситуацій. Як справедливо зазначає М. П. Яблоков, у розслідуванні можна виявити певну кількість однотипних ситуацій і відповідних дій слідчого, які можуть бути використані для створення алгоритму розслідування в типових слідчих ситуаціях [19, с.70]. Разом з тим слід пам'ятати, що неоднорідність і неповторність конкретних ситуацій істотно ускладнює їх типізацію. Більше того, неможливо виділити всі ситуації і до них запропонувати відповідні програми розслідування чи алгоритмічні схеми дій слідчого, тобто на сто відсотків формалізувати розв'язання завдань розслідування. Ось чому має рацію В. В. Бірюков, коли наголошує на тому, що

основна проблема алгоритмізації розслідування лежить саме в різноманітності слідчих ситуацій [20, с. 195]. Тому алгоритм не може бути вичерпним, залишаючи місце як для творчості при його оцінці слідчим, так і для практичного застосування [21, с. 171].

Крім зазначених проблем дискусійним залишається й питання щодо співвідношення понять «програма розслідування» і «криміналістична методика». Так, на думку Р. С. Белкіна, наближення змісту методики розслідування окремих видів злочинів до типової програми дій є небажаною тенденцією, оскільки призведе до змішування двох видів методичних порад: програм і окремої методики. Він вважає, що програми дій слідчого не повинні підміняти собою окремі криміналістичні методики, але й не повинні включатися до їх змісту (курсив наш. — В. Ж.). Це методичні поради прямої дії, котрі розраховані на оперативне використання і максимально прилаштовані до такого ж оперативного використання. Їх адаптація до умов конкретного випадку повинна бути максимально простою — шляхом перебору зафіксованих у програмі варіантів дій залежно від наявної інформації [22, с. 295-296].

Якщо Р. С. Белкін мав на увазі програми, що містять перелік невідкладних дій організаційної спрямованості з короткими коментарями відповідно до певного різновиду злочинів, котрі зберігаються в черговій частині органу внутрішніх справ і які слідчий отримує у вигляді картки при виїзді на місце події, то їх дійсно не можна віднести до змісту окремої криміналістичної методики. Але зведення програмування розслідування до такого роду організаційних заходів було б помилковим і неадекватним тій ідеї, яку первісно проголошено. Більш продуктивною, як видається, є точка зору, за якою програму слід розглядати як самостійний елемент структури окремої криміналістичної методики, котрий перебуває у взаємодії з іншими структурними елементами, зокрема зі слідчою ситуацією, яка, у свою чергу, є вихідним моментом у формуванні програми розслідування. Аналогічної точки зору дотримується й І. О. Возгрін, хоча і не проводить різниці між криміналістичним алгоритмом і програмою розслідування [6, с. 205].

Висновки. Таким чином, на нашу думку, і описову і алгоритмічну форми викладення змісту окремих криміналістичних методик розслідування потрібно розглядати як необхідні наукові засоби криміналістики, що функціонують паралельно. Ці форми не лише не суперечать, а навпаки доповнюють одна одну, забезпечуючи викладення методичних порад стосовно оптимального, найбільш ефективного підходу до організації розкриття та розслідування певних злочинних проявів.

Більше того, форма викладення необхідних методичних рекомендацій свідчить про ступінь сформованості самих окремих криміналістичних методик, рівень їх практичної реалізації. Як вже зазначалося, сьогодні криміналістичні методики мають головним чином описовий вигляд. Ця форма знаходить своє відображення головним чином у підручниках з криміналістики і розрахована на студентську аудиторію, а саме на осіб, які тільки розпочинають формування уявлень щодо даної галузі знань. Ось чому в такого роду методиках поряд із суто практичними рекомендаціями можна зустріти і деякі пояснення тих чи інших

теоретичних концепцій, які дійсно збільшують обсяг викладеного матеріалу. Але в даному разі вони є виправданими і мають своє гносеологічне навантаження. Інша річ, коли йдеться про рекомендації для слідчих, детективів, які повинні бути більш лаконічними і доступними для сприйняття і застосування, а тому подані у вигляді певних алгоритмічних схем дій чи програм розслідування в типових ситуаціях. Результати побудови алгоритмів та програм доцільно відображати в науково-практичних виданнях для слідчих, детективів, оскільки саме вони є головними споживачами такого роду наукового продукту. При цьому самі алгоритми і програми до певної міри базуються на інформації, яку викладено в описовій криміналістичній методиці, а саму «книжкову» методику можна вважати першим і необхідним кроком щодо їх формування.

Разом з тим слід пам'ятати і враховувати, що криміналістична методика в будь-якій формі її викладення завжди буде зберігати певний рівень абстракції, оскільки неможливо «без залишку» типізувати всі можливі версії та слідчі ситуації і до них запропонувати відповідні програми розслідування та алгоритмічні схеми дій слідчого. Саме в силу відповідного рівня абстракції криміналістична методика не може претендувати на повну «технологічність», тобто стовідсотково формалізувати розв'язання завдань розслідування, а тому обов'язково вагомим залишається творчий (евристичний) підхід.

Список використаних джерел

1. **Белкин Р. С.** Криминалистика: проблемы сегодняшнего дня. Злободневные вопросы российской криминалистики / Р. С. Белкин. — М. : Изд-во НОРМА (Издат. группа НОРМА-ИНФРА-М), 2001. — 240 с.
2. **Возгрин И. А.** О соотношении следственной ситуации и алгоритмов расследования преступлений / И. А. Возгрин // Вопросы профилактики преступлений: сб. науч. тр. — Л.: ВПУ МВД СССР, 1977. — С. 60-67.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. — 1728 с.
4. **Заморин А. П.** Толковый словарь по вычислительной технике и программированию. Основные термины / А. П. Заморин, А. С. Марков. — М. : Наука, 1987. — 221 с.
5. Философский энциклопедический словарь. — М. : Сов. энцикл., 1989. — 840 с.
6. **Возгрин И. А.** Криминалистическая методика расследования преступлений / И. А. Возгрин. — Минск: Вышейш. шк., 1983. — 215 с.
7. **Зорин Г. А.** Программирование при расследовании преступлений / Г. А. Зорин. — Гродно : Изд-во Грод. ун-та, 1985. — 198 с.
8. **Клименко Н. И.** Логико-математические и кибернетические методы в криминалистике: учеб. пособие / Н. И. Клименко, П. Д. Биленчук. — К.: УМК ВО, 1988. — 104 с.
9. **Шаталов А. С.** Понятие криминалистической алгоритмизации и программирования расследования преступлений / А. С. Шаталов // Государство и право. — 2000. — № 8. — С. 28-39.

10. **Зорин Г. А.** Криминалистическая методология (Фундаментальная криминалистика XXI века) / Г. А. Зорин. — Минск : Амалфея, 2000. — 608 с.
11. **Ищенко Е. П.** Алгоритмизация расследования преступлений — актуальная проблема криминалистики/ Е. П. Ищенко, К. О. Сливинский // Актуальные проблемы криминалистики на современном этапе: материалы междунар. науч. конф. — Уфа : Изд-во Башк. ун-та, 2003. — Ч. 1. — С. 99-103.
12. **Драпкин Л. Я.** Ситуационный подход в криминалистике и программирование расследования / Л. Я. Драпкин // Проблемы программирования, организации и информационного обеспечения предварительного следствия: межвуз. науч. сб. — Уфа : Изд-во Башк. ун-та, 1989. — С. 27-32.
13. **Соя-Серко Л. А.** Программирование и творчество в деятельности следователя / Л. А. Соя-Серко // Проблемы предварительного следствия в уголовном судопроизводстве: сб. науч. тр. — М. : ВИИПРМП, 1980. — С. 32-37.
14. **Густов Г. А.** Проблемы программирования расследования преступлений / Г. А. Густов // Проблемы программирования, организации и информационного обеспечения предварительного следствия: межвуз. науч. сб. — Уфа : Изд-во Башк. ун-та, 1989. — С. 16-27.
15. **Тіщенко В. В.** Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: монографія / В. В. Тіщенко. — Одеса : Фенікс, 2007. — 260 с.
16. **Селиванов Н. А.** Проблемы программирования расследования и совершенствования криминалистических методик [Текст] / Н. А. Селиванов, А. А. Эйсман // Вопросы борьбы с преступностью. — М. : Юрид. лит., 1988. — Вып. 46. — С. 138-146.
17. **Косарев С. Ю.** История и теория криминалистических методик расследования преступлений / С. Ю. Косарев / под. ред. В. И. Рохлина. — СПб. : Юрид. центр Пресс, 2008. — 495 с.
18. **Гармаев Ю. П.** Проблемы создания криминалистических методик расследования преступлений: теория и практика / Ю. П. Гармаев, А. Ф. Лубин. — СПб. : Юрид. центр Пресс, 2008. — 303 с.
19. **Яблоков Н. П.** Совершенствование методических основ расследования преступлений / Н. П. Яблоков // Советское государство и право. — 1976. — № 2. — С. 70.
20. **Бирюков В. В.** Алгоритмизация расследования. Задачи и проблемы / В. В. Бирюков // Вісн. Луган. ін-ту внутр. справ МВС України. — Луганськ, 2004. — Вип. 1. — С. 195-204.
21. **Коновалова В.** Алгоритмізація в теорії криміналістики [Текст] / В. Коновалова // Вісн. Акад. прав. наук України. — Х. : Право, 2007. — № 1 (48). — С. 169-174.

22. **Белкин Р. С.** Курс криминалистики: в 3т. Т.3 : Криминалистические средства, приемы и рекомендации / Р. С. Белкин. — М. : Юристъ, 1997. — 480 с.

Анотація

У статті розглянуті сучасні наукові підходи до викладення змісту окремих криміналістичних методик розслідування злочинів. Наголошено, що на теперішній час можна говорити про існування традиційної описової форми викладення криміналістичних методичних рекомендацій, так званої «книжкової» методики і новаторської у вигляді відповідних алгоритмів та програм розслідування як більш високого рівня наукових розробок і більш оптимальної форми викладення порад слідчому, детективу. Звернуто увагу на те, що для реалізації новаторського підходу до викладення змісту окремих криміналістичних методик розслідування злочинів необхідно з'ясувати як співвідносяться між собою поняття «криміналістичний алгоритм», «програма розслідування» і «окрема криміналістична методика», визначити об'єкти, сферу і межі застосування криміналістичної алгоритмізації та програмування. Зазначено, що криміналістична методика в будь-якій формі її викладення завжди буде зберігати певний рівень абстракції, оскільки неможливо «без залишку» типізувати всі можливі версії та слідчі ситуації і до них запропонувати відповідні програми розслідування та алгоритмічні схеми дій слідчого.

Annotation

In the article the modern scientific approach to presenting content specific forensic techniques of crime investigation. Emphasized that at present we can speak of the existence of traditional forms of narrative exposition forensic guidelines, so-called "book" and innovative methods in the form of appropriate algorithms and programs investigate how higher-level scientific research and more optimal form of presentation tips investigator, detective. To point out that the implementation of an innovative approach to presenting content specific forensic techniques of crime investigation is to find out how the relationship between a concept of "forensic algorithm", "investigation program" and "separate forensic technique" to identify objects and scope the scope of application of forensic algorithms and programming. Indicated that forensic technique in any form of presentation will always maintain a certain level of abstraction, it is impossible "without reserve" categorize all possible versions and investigating the situation and they offer appropriate programs and algorithmic schemes investigation actions the investigator.